

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

שער
שלישי

קובץ
שלשלת האור

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

ויגש

(חלק טו שיחה ד)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וארבע לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת ויגש, הייא טבת, ה'תשפ"ד (א)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2023
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

ויגש ד

שהתיישבותם היתה באופן ד, בעל כרחו" (אשר אינו מביא לידי, ויפרו גו"י); וכן אין לפרש, "ויאחזו בה" מלשון אחיזה – שבני ישראל אַחזו בארץ (ע"י התיישבותם בה) – מאחר שאז הי' הכתוב צריך לומר, "ויאחזו בה", אלף בחולם, ולא, "ויאָחזו בה" – אלף בקמץ – דהיינו שנאחזו הם ע"י הארץ].

והנה כבר נתבאר כמה וכמה פעמים⁴, שכאשר ישנם כמה פירושי רז"ל על תיבה אחת (או ענין אחד) אין זאת שהם מחולקים כליל זה מזה, כי אם אדרבא, כיון שהם פירושים לתיבה אחת, בהכרח לומר שיש ביניהם שייכות מסויימת.

אבל – לכאורה ב' הפירושים הנזכרים (לא זו בלבד שאינם קשורים זה לזה, אלא יתירה מזו) הם הפכים (בתוכנם): לפי פשט הפסוק, התיבות "ויאחזו בה" מדגישות שהתיישבות בני ישראל בארץ גושן היתה באופן שהיא נעשתה ארצם, אחוזתם; ואילו לפי פירוש המדרש נמצא, שההדגשה היא להיפך – בני ישראל, "נאחזו" ע"י ארץ מצרים, "בעל כרחם"?

406 ב. ויובן לאחר ביאור (הדיבור הקודם של) פירוש רש"י על התחלת הכתוב, שהיא הקדמה ל, "ויאחזו בה", ושם פירש רש"י על התיבות, "וישב

א. על התיבות, "ויאחזו בה" (בפסוק האחרון דפרשתנו – "וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גושן ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד") – ישנם ב' פירושים:

(א) פירוש, "ויאחזו" לפי פשט הפסוק, כמו שפירש רש"י¹: לשון אחוזה²;

(ב) פירוש המדרש³: הארץ היתה אוחזת בהם ותופסת אותם. . . כאדם שבעל כרחו (אחז) אחוזו בה (היינו, ש"ויאחזו" הוא מלשון אחיזה ותפיסה).

[וההכרח בדרך הפשט לשלילת פירוש, "לשון אחיזה": מהמשך הפסוק, "וישב גו' ויאחזו בה ויפרו גו'" משמע שכוונת הכתוב בתיבות, "ויאחזו בה" היא להדגיש את אופן ישיבתם בארץ גושן, שהי' אופן המביא לידי, ויפרו וירבו מאד" – ואם כן על דרך הפשט אין לנקוט כפירוש המדרש,

(1) וכ"פ גם בת"א, תיב"ע, פס"ז, ראב"ע, חזקוני, ועוד*. וראה לעיל מז, יא: ויתן להם אחוזה גו'. וי"ל שלפסוק זה מרמז רש"י.

(2) כ"ה ברוב הדפוסים. ונכמה דפוסים (כנראה בטעות, כיון שאין ביאור מאי אחיזה שייך בזה, מעין האריכות בזה במדרש): ל' אחיזה. ובדפוס ראשון ושני דרש"י (וכן בכמה כתי"י) ליתא ד"ה זה.

(3) תדשא (פי"ז). וראה עד"ז ב"ר פצ"ה (הוצאת טיאדור – אלבעק – כ"ו): ויאחזו בה. . . ארעה צרתון למגבי שטרא מינהון כו'.

* ברד"ק כאן: שקנו שם אחוזה. אבל ראה בס' השרשים שלו (ע' אחז) דגם, "אחוזה" הוא משרש "אחז" (ל' אחיזה). וראה גם בחיי כאן. ולהעיר מראב"ע ח"ש כג, ד.

(4) ראה לקו"ש ח"ג ע' 782. ועוד. לעיל ע' 281.

מפרשה קודמת: בכרית בין הבתרים⁸ אמר הקב"ה לאברהם „כי גר יהי זרעך בארץ לא להם גוי ואחרי כן יצאו גוי“, היינו, שקודם כניסת בני ישראל לארץ ישראל יוכרחו לעבור מצב של גלות ע"י שיהיו „גר גוי בארץ לא להם“ – אבל איך יתכן לומר שבני ישראל יצאו ידי גלות זו ע"י שהייתם במצרים, בשעה שבפסוק כאן רואים אנו שחיו שם בהתיישבות („וישב“ – מלשון „תושב“ – ההיפך מ„גר“) ועוד זאת – בארץ גושן (שהיתה ככתוב לעיל ע"פ ע"פ x. „מיטב הארץ“), ובאופן (כסיום הפסוק כאן) ד, ויאחזו בה – לשון אחזה, היינו שהארץ נעשתה לאחזה שלהם¹⁰?

[ולכן העתיק רש"י גם את התיבות „וישב ישראל“ – מפני שהקושי בפסוק הוא, כאמור, אופן ה„וישב“ דישראל¹¹ בארץ גושן].

407 וקושיא זו מתרץ (הפסוק, המבואר בפירושו) רש"י ע"י הוספת תיבות („בארץ מצרים“ –) „שהיא מארץ מצרים“: סוף-סוף גם ארץ גושן היא חלק מארץ מצרים¹² ואינה ארץ כנען; ולכן ישיבתם בארץ גושן נחשבת לגלות, כיון שבזה גופא שאינם נמצאים בארץ כנען (ה„ארץ“ שלהם¹³)

ישראל בארץ מצרים: „והיכן, בארץ גושן⁵ שהיא מארץ מצרים“.

וביארנו מפרשים⁶ שרש"י בא לתרץ את הקושיא העולה מן הלשון „בארץ מצרים בארץ גושן“, דמשמע שהן ב' ארצות נפרדות – ועל כן כתב רש"י „והיכן בארץ גושן“, היינו, שיש לפרש הפסוק כאילו נאמר „בארץ מצרים והיכן בארץ גושן“.

אבל אינו מובן:

(א) מדוע הוצרך רש"י להוסיף „שהיא מארץ מצרים“ – והרי זה מובן מתוך המשך הענינים: „וישב ישראל בארץ מצרים – והיכן בארץ גושן“?

(ב) עדי"ז קשה בפסוק גופא: לשם מה צריך הכתוב לומר „בארץ מצרים“ ולפרש „בארץ גושן“ – דיו שיאמר „בארץ גושן“, ונדע שהיא בארץ מצרים, שהרי לעיל בפרשה⁷ נאמר בפירושו שארץ גושן היתה חלק מארץ מצרים?

(ג) אם כוונת רש"י רק לבאר את אריכות הלשון בכתוב „בארץ מצרים בארץ גושן“ – מדוע העתיק מן הפסוק גם את התיבות „וישב ישראל“?

ג. והביאור בזה – שבפירושו כאן בא רש"י ליישב את סתירת תוכן הפסוק

(8) לך טו, יגיד.

(9) ראה פרש"י ח"ש כג, ד.

(10) ולא רק כמו שאמרו (מו, ד) „לגוד בארץ באנו“ – ראה פרש"י לך שם, יג. ולהעיר מבחיי כאן.

(11) בפועל גם מצדם – ולא רק (כלדעיל מז,

יא): ויושב יוסף גוי ויתן להם גוי.

(12) ולהעיר מפרש"י לך יב, יט.

(13) להעיר מפרש"י (וישב לו, ב) על התיבה

(5) „בארץ גושן“ – ה"ה תיבות הכתוב (וצ"ל באותיות כהתיבות „וישב גוי“ – אלא שלא הבחין בזה „הבחור הזעזער“) ופרש"י הוא בזה שכאילו כתובה תיבת „והיכן“ קודם להן. וכנמצא בכ"מ בפרש"י. ראה בפרשתינו: מד, יט. מה, יב. מה, כג. מה, כח. מו, כו. מו, לא.

(6) גו"א (וש"ח) כאן. וראה רא"ם ודבק טוב באו"א קצת.

(7) מז, ו. שם, יא וברש"י.

[בדרך הפשט אכן אין זו קושיא, דכיון ששייכה זו בארץ גושן נמשכה (כל זמן גלות מצרים¹⁹) דד²⁰ שנה בפשטות נופל על זה לשון „אחזזה“; אבל לפי דרך הדרש דתורה, המדגישה את הדרוש והתוכן הפנימי, עדיין אין זה מחזור].

הרד"ק בספר יהושע²¹ מביא בשם ה„דרש“, שהאמור שם²² שיהושע כבש „את כל ארץ הגושן“ קאי על „גושן של ארץ מצרים והיא נבלעת בתוך ערי ישראל“ (ולכן נמנתה בכתוב שם²³ בין הערים דנחלת שבט יהודה).

לפי זה לכאורה הי' אפשר (עכ"פ ע"ד הדרש) ליישב את הלשון „ויאחזו בה“, אשר מה שארץ גושן נעשתה ירושה אצל בני ישראל, הוא מפני ש„נבלעה“ בתוך ערי ישראל בזמן יהושע.

אבל באמת קשה לבאר כן, כי אין מקום לומר שבזמן הפסוק „וישב ישראל וגו“ כבר נקראת התיישבות זו בארץ גושן בשם „אחזזה“, על שם המאורע העתיד לבוא מאות שנים לאחרי זה – בליעת ארץ גושן (ע"י כיבוש יהושע) בין ערי ישראל.

להלן . . אם זכיתם לאחזזה* וכו'.

19) כדמוכח מוארא ת, יח, טו, כו. בא יב, לו.

20) רש"י לך שם, יג. מקץ מב, ב. בא שם, מ.

21) יא, טז. וראה גם רבותינו בעה"ת פרשתנו מו, כט.

22) וכן לפנ"ז – י, מא.

23) טו, נא.

(* במדרש תדשא (שבהערה הנ"ל): כיון שבאו לארץ כנען . . ברשוחכם היא אתם אוהזים בה ותופסים אותה כו'. וראה רד"ק – הובא בשו"ג להערה 1.

הרי הם בבחינת „גר גו' בארץ לא להם“¹⁴.

ד. אבל עדיין אין זה מחזור (עכ"פ בפנימיות הענינים¹⁵): ידוע¹⁶ שכוונת גלות מצרים היתה שבני ישראל יזדככו שם ועי"ז יהיו ראויים לקבלת התורה ולכניסה לארץ ישראל – ואיך התקיימה כוונה זו (הזיכור) דגלות ושעבוד מצרים ע"י ענין: וישב ישראל גו'?

וביותר קשה ע"פ הביאור בחלק הדרש שבתורה בענין „ויאחזו בה“ – ובהקדים:

ממה שנאמר „ויאחזו בה – לשון אחזזה“ נמצא לכאורה שארץ גושן היתה (וממילא נשארה) אחזזה וירושה אצל בני ישראל, ולכאורה הדבר אינו מובן כלל: איך יתכן לומר על חלק מארץ מצרים שהיא אחזזה וירושה לבני ישראל? ארץ כנען היא ירושה לבני ישראל, כדכתיב¹⁷ „לתת לך את הארץ הזאת לרשתה“ – אבל לא ארץ מצרים!¹⁸

„וישב“, ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו וכו'. וראה רמב"ן, אלשיך וכלי יקר – ר"פ וישב. 14) להעיר מכלי יקר כאן. אבל ראה לקמן ס"ה י.

15) אבל ע"ד הפשט מ"ש (לך שם) „ועבדום וענו אותם“ לא קאי על מש"נ „ארבע מאות שנה“, שהרי גם בהיותם במצרים לא הי' שעבוד ועינוי כל הזמן (משא"כ הענין ד„גר גו' לא להם“) – ראה פרש"י וארא ו, טז. רא"ם לך שם (ובפסוק טו שם).

16) תו"א עד, סע"א ואילך. ובכ"מ.

17) לך שם, ז.

18) להעיר מב"ר שבהערה 3: הכא אתמר ויאחזו בה ולהלן (מצורע יד, לד) אתמר אשר אני נותן לכם לאחזזה אלא כן ארעה צרתון . . ברם

דגלות מצרים, ואינו צריך לעשות זאת בגשמיות.

[כמאמר המשנה³⁰: „כל המקבל עליו עול תורה” – והדיוק בזה הוא „עול תורה”, שמקבל על עצמו את העול (ה„עבודה קשה” כו' הנ"ל בזהר) של תורה – הרי „מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ”].

ועד"ז יש לבאר בעניננו: גם בהיותם בארץ גושן עברו בני ישראל (ופעלו בענינים של) גלות ושעבוד מצרים, ע"י יגיעתם בתורה ב„בית-התלמוד” שיסדו יעקב ובניו³¹.

וזהו גם הרמז (ע"ד יינה של תורה) בביאור פירוש רש"י „ויאחזו בה – לשון אחוזה”: בתקופה הראשונה דגלות מצרים, בעת התיישבות בני ישראל בה („וישב ישראל”), לא כללה הגלות עבודה קשה וכו' בגשמיות; אדרבה, הדבר הי' אז באופן כזה, שהורגש שהמקום הוא „מיטב הארץ”, והם נמצאים שם באחוזתם: הכל ידעו והכירו שבני ישראל נמצאים בארצם שלהם, שבה נוהגים הם כחפצם (ואינם תחת שעבוד מצרים); ושעבוד הגלות בא לידי ביטוי רק בעבודה קשה דתורה.

ו. אבל עדיין דרוש ביאור: כיון שסוף-סוף ירשו בני ישראל (לפי פירוש המדרש) את ארץ גושן משרה – איך

והביאור בזה: איתא במדרש²⁴ שפרעה נתן לשרה „ארץ גושן לאחוזתה” ו„לפיכך ישבו ישראל בארץ גושן שהיא של שרה אמנו”. ונמצא, שבני ישראל קיבלו את ארץ גושן בירושה (משרה)²⁵.

אלא שעפ"ז מתחזקת הקושיא: כיצד יצאו בני ישראל ידי גלות מצרים ע"י שהייתם בארץ גושן, בשעה שגושן היתה שייכת להם כירושה וממילא לא היו „גר גו' בארץ לא להם”?

ה. ויובן ע"פ המבואר בתורה אור²⁶, שכל פרטי העבודה של גלות מצרים – „בעבודה קשה בחומר ובלבנים גו”²⁷ – קיימים גם באופן רוחני, בעסק התורה, כדאיתא בזהר²⁸: „בעבודה קשה זו קושיא בחומר דא קל וחומר ובלבנים דא לבון הלכה וכו”²⁹. ובשעה שאדם מישראל עוסק ועמל בעבודה הקשה דתורה, הרי הוא יוצא בזה ידי חובת „עבודה קשה וגו”

24 פרקי דריא פכ"ו (וראה רד"ל שם). מדרש הגדול פרשתנו מו, לד. מז, יא (כפי' הכתוב, ויתן להם אחוזה גו”). רבותינו בעה"ת הנ"ל.

25 ועפ"ז – את"ל שאברהם לא קנה ארץ כנען בפועל – השקו"ט בזה ראה בארוכה פרשת דרכים דרוש ט. וש"נ (וראה לקו"ש ח"ה ע' 328. לעיל ע' 204 ואילך. וש"נ) – נמצא, דלשון וענין „ירושה” מתאים יותר לירושת ארץ גושן משרה (שהיתה ירושה בפועל) משל ירושת ארץ כנען מאברהם! ואכ"מ.

26 ר"פ שמות. אוה"ת שם (ע' ח ואילך. כרך ד' ע' ב'תעה). ובכ"מ.

27 שמות א, יד.

28 ח"ג קגג, א.

29 לכאורה כצ"ל גם בתו"א (בדפוסים שראיתי באו התיבות „ובלבנים דא לבון הילכתא” – שלא במקומן).

30 אבות פ"ג מ"ה.

31 תנחומא, בר', יל"ש ועוד – עה"פ (פרשתנו מו, כח), „ואת יהודה שלח לפניו גו”. ולהעיר מהגירסא (תנחומא באבער ויל"ש. וכ"ה בכח"י), „שיהו . . . הוגים תורה” – שהו"ע היגיעה בתורה דוגמת הלימוד דתלמוד בבלי – ראה לקו"ש חלק יוד ע' 164 הערה 33.

בסיבה זו התחיל החסרון בענין היגיעה בתורה ב„בית-התלמוד“ של יעקב ובניו (והתחיל להשכח הצער של היותם מצרים⁴⁰ כפשוטו, עד שהי' נראה „כאילו אותו יום נכנסו למצרים“⁴¹: נשכחה, ובני ישראל התחילו להרגיש את המרירות דמיצר וגלות.

וזהו שבא רש"י להדגיש בפירושו: „וישב ישראל בארץ מצרים – והיכן בארץ גושן שהיא מארץ מצרים“: בתחילה אכן היתה גלות מצרים („והיכן“) באופן ד„ארץ גושן“ – מיטב הארץ כו'; אבל לאידך יש לדעת „שהיא מארץ מצרים“: זה גופא שבני ישראל הוצרכו להתיישב בארץ גושן הי' כבר ירידה בארץ מצרים; ויתירה מזו, „ארץ גושן“ עצמה נהפכה לדרגא השפלה ביותר דגלות מצרים („שהיא מארץ מצרים“): בשעה שלא ניצלו את מיטב הארץ דארץ גושן לעבודת ה', ואדרבה, „וישמך“ הביא ל„ויבעט“⁴² – אזי בארץ גושן גופא (שבה חיו בני ישראל בכל משך זמן הגלות, כנ"ל) נעשה שעבוד מצרים כפשוטו.

ח. הפירוש הנ"ל (ס"ד) ב„ויאחזו“

זה יכולה ישיבתם בה להחשב כגלות „בארץ לא להם“?

והביאור בזה: אף שארץ גושן היתה שייכת לבני ישראל מצד ירושת שרה, הרי לא היתה בתוכה דרגת הקדושה³² שהיתה בארץ ישראל³³ – „ארץ אשר גו' עיני ה' אלקיך בה וגו'“³⁴;

וזה הי' תוכן ענין הגלות „בארץ לא להם“ בעת התיישבותם בארץ גושן (גם בתקופה הראשונה): בני ישראל הצטערו על המצאם במקום שאינו „ארץ אשר גו' עיני ה' אלקיך בה גו'“, ובזה גופא – בארץ שהיא „ארץ לא להם“ – ללא החשיבות והקדושה הראוי „להם“; ובצער זה גופא יצאו ידי חובת חלק משעבוד ומיצר דגלות מצרים.

ז. אבל, אף שתחילת גלותם במצרים היתה באופן ד„ויאחזו בה“ כנ"ל, הרי מצב זה עצמו הי' ירידה³⁵ לגבי מצבם ומדריגתם³⁶ בעת שהיו בארץ כנען; ודבר זה נתן מקום לכך שיצטרכו לאחר מכן לעבור את גלות ושעבוד מצרים כפשוטם.

והיינו, שלאחר סיום תקופה ראשונה זו, בזמן „וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא“³⁷ – אשר

(32) אף שגם בארץ גושן היתה קדושה מעין

קדושת א"י – ראה אלשיך ר"פ ויחי.

(33) ראה פרש"י תולדות כו, ב.

(34) עקב יא, יב.

(35) כידוע בענין ב' הירידות (דפרשתנו ודפ'

שמות) – תו"א ואוה"ת שם. וראה בארוכה לקו"ש ח"ו ע' 28 ואילך.

(36) וגם בנוגע ללימוד התורה – הרי ארז"ל

(ספרי ר"פ עקב. ב"ר טו, ד) דאין תורה כתורת

א"י. וראה לעיל הערה 31.

(37) שמות א, ו.

(38) להעיר מכילי יקר כאן.

(39) וכסיום המשנה (אבות שם) „וכל הפרוק

ממנו עול תורה כו“.

(40) שמור"פ א, ח (מאותן שירדו למצרים).

פרש"י וארא ו, טז („אחד מן השבטים“).

(41) שמור"פ שם, ד – וזה נעשה תיכף כשמת

יוסף (ראה בארוכה לקו"ש ח"ו שם). ובפרש"י

ר"פ ויחי, דכ„שנפטר יעקב אבינו נסתמו . .

ישראל מצרת השעבוד שהתחילו לשעבדם“.

וראה מפרשי רש"י שם.

(42) דברים לב, טו. ברכות לב, א.

411 אומות העולם הם ע"ד דכתיב⁴⁹, "ובן אין לו גוי ונתתם את נחלתו לאחיו"⁵⁰, ומאחר ש"הלא אח עשו ליעקב"⁵¹ – בני ישראל יורשים את האורות דתהו.

ט. ע"פ כל הנ"ל מובן הקשר בין ב' הפירושים בענין „ויאחזו בה“:

לפי פשט הכתוב „ויאחזו“ הוא מלשון אחוזה – מפני שבפשטות (ובחיצוניות הענינים) הרי אז, בזמן פרשת ויגש, עדיין לא התחיל השעבוד דגלות מצרים; ואדרבה, אז עדיין הי' ניכר שארץ גושן היא אחוזה אצל בני ישראל, כנ"ל;

אבל לפי המדרש, המפרש ומגלה את הדרש והפנימיות של כל ענין⁵², „ויאחזו“ הוא מלשון אחיזה, ש„הארץ היתה אוחות בהם ותופסת אותם. . . שבעל כרחו (אחז) אחזו בה“: מאחר שבפנימיותה היתה הישיבה בארץ גושן ענין של ירידה למצרים „שהיא מארץ מצרים“, ואף (יתירה מזו) נתינת מקום לשעבוד מצרים כפשוטו, כנ"ל – ממילא נמצא שבהעלם ובפנימיות כבר היתה הירידה לארץ גושן באופן ש„הארץ היתה אוחות בהם ותופסת אותם. . . שבעל כרחו (אחז) בה“.

והטעם והכוונה הפנימית להכרח שבענין „ויאחזו בה“, לפי פירוש המדרש (ש„הארץ היתה אוחות כו' אותם“), מרומז ב„יינה של תורה“ אשר

(לשון אחוזה), שבני ישראל ירשו את ארץ גושן, עולה בקנה אחד גם עם פעולת גלות מצרים בפנימיות הענינים;

ומזה מובן גם, שאף שלפי דרך הפשט אין הכרח שלשון אחוזה כוללת בתוכה גם תוכן של ירדשה (היינו שבני ישראל ירשו את ארץ גושן), רמז רש"י (בתיבות „לשון אחוזה“) לתוכן הירדשה – ב„יינה של תורה“ הטמון בפירוש רש"י.

והביאור בזה: כוונת גלות⁴³ מצרים היתה שבני ישראל יבררו ויקחו עמהם את ניצוצות הקדושה שהיו במצרים; וזהו התוכן הפנימי ד„וינצלו את מצרים“⁴⁴ – כפירוש חז"ל⁴⁵, „עשאוה כמצודה שאין בה דגן כו' כמצולה שאין בה דגים“ – שבני ישראל ביררו והעלו את ניצוצי הקדושה מעולם התהו שהיו בארץ מצרים⁴⁶.

וזאת מרמז רש"י בדבריו „ויאחזו בה – לשון אחוזה“⁴⁷: הכוונה והתכלית ד„וישב ישראל בארץ מצרים“ (גלות מצרים) היתה, שבני ישראל יירשו שם (עיי"ו) את הניצוצות (של) האורות דתהו. וכידוע מאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר⁴⁸, שסדרי הירדשה אצל

(43) דלא גלו ישראל אלא כדי שיתוספו עליהם גרים (פסחים פז, ב. וראה זח"א רמד, א ובנצו"א שם), דהיינו להעלות ניצוצות כו' (תו"א ו, א. ר"פ לך. קיז, ב. ועוד).

(44) בא יב, לו.

(45) ברכות ט, ב.

(46) תו"א נו, סע"ד. ס, ג. וראה בארוכה –

לקו"ש ח"ג ע' 824 ואילך.

(47) להעיר מפ"י האוה"ח כאן.

(48) ד"ה אם רוח המושל תרצה"ח פ"ו (סה"מ

קונטרסים ח"ב ששב, ב).

(49) פניחס כז, ח"ט.

(50) ראה בהתמים חוברת ד' (ע' נד [384])

וחוברת ו' (ע' סג [רצט]) ביאור (מהר"ר כהן הי"ד) ע"פ נגלה.

(51) מלאכי א, ב.

(52) ראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב ס"ב. אגה"ק

סכ"ג.

בפירוש רש"י⁵³: המכוון בהמצאם שגלות מצרים בדרך הכרח (כפירוש המדרש) מודגש ב"לשון אחוזה": כדי שיירשו את "כל הטוב בניצוצות דתהו שגפלו בשבירה"⁵⁴ במצרים – "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול"⁵⁵.

(משיחת ש"פ ויגש תשכ"ה)

(54) לשון המאמר – ד"ה אם רוח המושל שם.

(55) לך טו, יד.

(53) וראה לקו"ש ח"ה ע' 1 (בהערה 3). ע' 278.

